

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรือง ต้องเริ่มพัฒนาที่คนในชาตินั้นก่อน และสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคนได้ดีที่สุดคือ "การศึกษา" การศึกษาจะช่วยพัฒนาคนให้เกิดความรู้ความสามารถ ช่วยให้คนดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขในทุก ๆ ด้าน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525: 21-24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาสรุปได้ว่า การศึกษาเป็นรากฐานของความเจริญรุ่งเรือง เป็นปัจจัยต่อการดำรงชีวิต ช่วยสร้างเสริมความสามารถ ความเจริญ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา วัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานให้คนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนให้มีประสิทธิภาพ

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างดี จึงพยายามดำเนินการศึกษาของชาติให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 2530-2534 (2530: 3) จึงได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติไว้สรุปได้ว่า ให้การศึกษาแก่ประชากรของชาติเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนให้สูงขึ้น โดยให้มีความรู้ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป พัฒนาสังคมส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้า สงบสุข เป็นธรรม ชำรงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติไว้

การศึกษาของชาติจะประสบผลสำเร็จดังที่วางเป้าหมายไว้ได้นั้น จะต้องใช้ภาษาในการสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือการใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติในการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2523: 2) ได้กล่าวไว้ว่า "ภาษาไทยยังเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะศึกษาหาความรู้ในสาขาวิทยาการทุกแขนง แม้มีตำราภาษาต่างประเทศมากมาย แต่การที่จะศึกษาให้เข้าใจลึกซึ้งแล้วในหมู่คนไทย คงไม่มีอะไรดีไปกว่าการที่ได้ศึกษาโดยการฟังหรืออ่านภาษาไทย" ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ ประภาสรี สีหอำไพ (2520: 3) ที่ว่า "การเรียนภาษาไทยมี

ความสำคัญ กล่าวคือต้องใช้ เป็นเครื่องมือสำหรับศึกษาค้นคว้า วิชาการแขนงต่าง ๆ ให้กว้างขวางออกไปไม่ว่าจะเป็นวิชาอะไรย่อมต้องใช้ภาษาไทย เป็นสื่อในการสอนทั้งสิ้น"

วิชาภาษาไทยมีความสำคัญต่อการศึกษามากมายดังกล่าวนั้นแล้วข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ เป็นวิชาบังคับ ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนถึงจบมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นวิชาที่ใช้ในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเยาวชนของชาติจะได้เรียนรู้วิธีการใช้ภาษาในการสื่อสาร สืบทอด ความรู้ ความคิด สามารถแสดงออกทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังใช้ภาษาในการแสวงหาความรู้และพัฒนาการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น ในโอกาสที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป ดังในจุดประสงค์การเรียนรู้ วิชาภาษาไทยของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กระทรวงศึกษาธิการ (2524: 15) ซึ่งสรุปได้ว่า ในการศึกษาวิชาภาษาไทยนั้น มีจุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษา เข้าใจธรรมชาติของภาษา ใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรู้จักวิเคราะห์เรื่องราวจากการสื่อสารต่าง ๆ ใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ ที่ตนสนใจได้อย่างกว้างขวาง

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติมาก จึงจัดให้เป็นวิชาบังคับของหลักสูตรทุกระดับ แต่การเรียนการสอนในปัจจุบันกลับประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน คิดว่าเป็นภาษาที่ตนพูดได้อยู่แล้ว นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย เห็นว่าเนื้อหาเป็นเรื่องโบราณไม่มีเหตุผล วิชาที่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนมาก เวลาในการเรียนการสอนมีน้อย ระบบการวัดผลไม่เหมาะสม เช่น การกำหนดคะแนน นอกจากนั้นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่เคร่งครัด ในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนไม่เป็นกันเอง และใช้เทคนิควิธีการสอนแบบเก่า ๆ ไม่พัฒนาการสอนให้น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรีย์ (2523: 8) กล่าวถึงปัญหาในการสอนวิชาภาษาไทยไว้สรุปได้ว่า นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชาภาษาไทย เพราะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทย รู้สึกว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ยากต้องท่องจำมาก แต่คะแนนน้อยทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย เพราะว่าเป็นภาษาของตนไม่ต้องเรียนก็พูดได้

เมื่อเกิดปัญหายุ่งยากในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยดังกล่าว ย่อมไม่เป็นผลดี ต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติและบุคคลในชาติ ครูภาษาไทยจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องคิดค้นหาวิธีการที่จะทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย เห็นคุณค่าของภาษา รัก และภูมิใจ สนใจที่จะเรียนรู้เพื่อนำประโยชน์ของภาษาไปใช้อย่างเต็มที่ วิธีที่จะกระตุ้นให้เด็กนักเรียนสนใจเรียนและฝึกทักษะในการใช้ภาษาไทยอย่างจริงจังนั้น อาจทำได้โดยการนำสื่อมวลชนมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องมาจากสื่อมวลชนซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มุ่งจะส่งสารไปยังประชาชนตลอดเวลา ดังที่ วิรัตน์ ลภีรัตนกุล (2526: 179) กล่าวไว้ว่า "สื่อมวลชนมีจุดประสงค์หลักในการกระจายข่าวอย่างกว้างขวางไปสู่ประชาชนจำนวนมากทุกเพศทุกวัย และทุกอาชีพ ฯลฯ" ซึ่งจุดประสงค์หลักของสื่อมวลชนนี้จัดได้ว่าตรงกับจุดประสงค์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ต้องการให้นำเอาภาษาไทยไปใช้ในการสื่อสารให้เกิดความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

สื่อมวลชนจะให้ความรู้และสาระในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทันสมัยเสมอ จึงทำให้เป็นที่น่าสนใจอยู่ตลอดเวลา และในสังคมปัจจุบันก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้นทุกที เข้าถึงทุกสถานที่ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกหนทุกแห่ง โดยเฉพาะกับเยาวชนในปัจจุบันพ่อแม่มีภาระหน้าที่เพื่อสังคมและครอบครัวต้องทิ้งให้ลูกอยู่กับบ้านกับสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่เรียกได้ว่าสื่อมวลชนเป็นเสมือนพ่อแม่คนที่สองของนักเรียนจึงใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก ในเรื่องของความสำคัญของสื่อมวลชน เพื่อให้ความรู้ความคิดต่าง ๆ นำรุ่ง สุขพรรณ (2530: 1) ได้กล่าวไว้พอสมควรได้ว่า สื่อมวลชนในปัจจุบันมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้นเป็นลำดับจนแทบจะแยกกันไม่ออก เราจะต้องยอมรับความจริงประการหนึ่งว่าการรับรู้เรื่องราว ข่าว บทความ สารคดี และวิทยาการแขนงใหม่ การเสนอผลิตภัณฑ์สินค้าใหม่ ๆ ตลอดจนรายการบันเทิงสื่อมวลชนจะเป็นผู้เสนอ เรื่องราวอย่างสมบูรณ์

เมื่อสื่อมวลชนสามารถส่งสารทุกรูปแบบมาสู่ผู้ชมได้ ภาษาที่ได้รับจากสื่อมวลชนจึงมีทุกรูปแบบเช่นกัน การที่ครูภาษานำสื่อมวลชนมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย จึงเป็นการให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสพบเห็น ฝึกฝนทักษะทางภาษาทั้งการพูด การอ่าน การฟัง และการเขียนอยู่ตลอดเวลา นับได้ว่าเป็นผลดีต่อนักเรียนและการเรียนการสอนที่มีเวลาจำกัดอยู่เพียงแต่ในชั้นเรียนเท่านั้น ดังที่ชานาญ รอดเหตุภัย (2522: 166) กล่าวถึงเรื่องอิทธิพลของ

สื่อมวลชนต่อการใช้ภาษาของประชาชนไว้ว่า "สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อประชาชนทั่วไปทางด้าน การใช้ภาษาเป็นอย่างมากโดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภท วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร สื่อประเภทนี้เป็นครูสอนภาษาที่มีอิทธิพลมาก ประชาชนเรียนรู้ภาษา จากสื่อมวลชนโดยไม่รู้ตัวและมักใช้ตามโดยอัตโนมัติ"

การนำสื่อมวลชนมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย จะช่วยให้นักเรียนเกิด ความสนใจเรียนมากขึ้น จากคุณสมบัติที่น่าสนใจของสื่อมวลชนชนิดต่าง ๆ และการคิดค้นหา เทคนิคใหม่ ๆ มาทำให้สื่อมวลชนนั้น ๆ พัฒนาขึ้นตลอดเวลา นักเรียนจะเข้าใจถึงธรรมชาติของ ภาษาที่นำมาใช้สื่อสารกันจริง ๆ ในสังคมปัจจุบัน ผิดพ้นทักษะจากการได้ชม ฟัง อ่าน เขียน อยู่เสมอ ๆ ถึงแม้ว่าเวลาในการเรียนวิชาภาษาไทยมีน้อย สื่อมวลชนก็จะช่วยให้นักเรียนฝึก ทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตาม โอกาสและวาระต่าง ๆ เพราะการเรียนภาษาไทยในปัจจุบันมิใช่จะเรียนรู้อยู่แต่ในห้องเรียน เท่านั้น ต้องเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบ ๆ ตัวนักเรียนและเรียนรู้ เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลาอีกด้วย ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523: 98) กล่าวถึงการสอนภาษาไทย ในปัจจุบันสรุปได้ว่า การสอนภาษานั้นนักเรียนไม่ได้เรียน เพียงในห้องเรียน เท่านั้น แต่เรียนจาก สิ่งแวดล้อมด้วย เรียกว่าเรียนทุกนาทีที่ตื่นอยู่

การที่ครูภาษาไทยนำสื่อมวลชนมาใช้ในการเรียนการสอนจะช่วยให้การเรียนการสอน บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจุบันสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการ ใช้ภาษาของประชาชนทุก ระดับ และจากงานวิจัยหลาย เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อมวลชนในการสอนปรากฏว่า ครู และนักเรียนต่างยอมรับสื่อมวลชน เห็นความสำคัญของสื่อมวลชน ในฐานะที่เป็น เครื่องมือในการ เผยแพร่ข่าวสาร และให้ความรู้ต่าง ๆ ผู้วิจัยเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เคยใช้สื่อมวลชน ในการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทย จนทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการมาแล้ว จึงต้องการทราบความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียน เกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชน ในการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยและผู้ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียน เกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชนในการ เรียน การสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 7

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูอาจารย์ที่สอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 7
2. หัวข้อที่จะศึกษา จะศึกษาถึงความคิดเห็นของครูอาจารย์ภาษาไทย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในการนำสื่อมวลชนไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 - 2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของสื่อมวลชนที่น่าไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 - 2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ในการนำสื่อมวลชนไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 - 2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำสื่อมวลชนไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 - 2.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการนำสื่อมวลชนไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แสดงออกมาคือ ความพอใจและความนิยมชมชอบหรือไม่พอใจ ไม่สนใจ ความคิดเห็นในที่นี้ หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นตัวแทนของครูภาษาไทยและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ เขตการศึกษา 7
2. สื่อมวลชน หมายถึง สื่อหรือเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารข่าวสารไปยังมวลชนในที่นี้หมายถึง สื่อมวลชนประเภทอิเล็กทรอนิกส์คือ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ คือ หนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร

หอสมุดกลาง สถาบันส่งเสริมการ
 จดทะเบียนกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

3. การใช้สื่อมวลชน หมายถึง การนำสื่อมวลชนมาใช้ในการเรียนการสอน
4. การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย หมายถึง การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
5. เขตการศึกษา 7 หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ พิจิตร และจังหวัดนครสวรรค์
6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531
7. ครูภาษาไทย หมายถึง ครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 7 ปีการศึกษา 2531

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ช่วยให้ทราบความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประโยชน์ มีคุณค่า และอุปสรรค เกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
2. เพื่อ เป็นแนวทางแก่ครูภาษาไทย ในการนำสื่อมวลชนมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
3. เพื่อ เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย